

N:o 51.

Ank. till Riksd. kansli den 26 april 1899 kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken, till lag angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål, till lag om ändrad lydelse af 5 och 6 §§ i förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 maj 1872, till lag angående ändrad lydelse af 17 § i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895, till lag angående ändrad lydelse af 41 § i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895 samt till lag angående ändrad lydelse af 24 § i lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 juni 1895.

Genom proposition, n:o 22, af den 3 sistlidne februari, hvilken af båda kamrarne blifvit till lagutskottet hänvisad, har Kongl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga här nedan införda förslag till

- 1:o) lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken;
  - 2:o) lag angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål;
- Bih. till Riksd. Prot. 1899. 7 Saml. 32 Häft. (N:o 51).*

3:o) lag om ändrad lydelse af 5 och 6 §§ i förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 maj 1872;

4:o) lag angående ändrad lydelse af 17 § i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895;

5:o) lag angående ändrad lydelse af 41 § i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895; och

6:o) lag angående ändrad lydelse af 24 § i lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 juni 1895.

Anledningen till förevarande propositions tillkomst är, såsom inhemtas af det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll för den 21 februari 1898, närmast att söka uti Riksdagens skrifvelse till Konungen den 13 maj 1896, deri Riksdagen anhöll, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade föreskrifter i afseende på stämningstid och dermed sammanhängande frågor, i syfte att stämningstiderna, då svaranden bodde utom staden eller häradet, måtte varda förkortade. Denna Riksdagens skrifvelse grundade sig i sin ordning på en af justitieombudsmannen hos Riksdagen gjord framställning, deri denne fäst Riksdagens uppmärksamhet på behofvet och lämpligheten, i anseende till förbättrade samfärdselförhållanden, af stämningstidernas förkortning och i sammanhang dermed berört åtskilliga andra frågor, som enligt hans åsigt vore af beskaffenhet att böra underkastas behandling samtidigt med nyssnämnda fråga. I detta senare afseende framhöll justitieombudsmannen uti sin af Riksdagen i dess skrifvelse återopade framställning, *dels* hurusom den i 11 kap. 5 § rättegångsbalken gifna bestämmelsen i fråga om måls anhängiggörande vid rådstufvurätt, att, der målet ej tålde uppskof och derå förr svaras kunde, den eljest stadgade stämningstiden af åtta dagar kunde förkortas, knappast kunde komma till användning i följd af saknaden af föreskrift, i hvilka slag af mål en sådan förkortning skulle kunna medgifvas, hvarför, om stadgandet ansåges böra bibehållas, bestämmelse borde meddelas om hvilka mål, som vore att hänföra till dem, som ej tålde uppskof, *dels* att det i 11 kap. 4 § rättegångsbalken förekommande stadgandet, att, der stämning skedde å rättens dörr, sex månaders dag skulle föreläggas, borde, såsom icke vidare tillämpligt, ur lagen borttagas för att icke föranleda misstag, *dels* att vår lag lemnade obestämdt, huruvida delgifningsdagen och inställelsedagen skulle i de stadgade stämningstiderna

inräknas, *dels* att lagens bestämmelser om beräkning af stämningstiden efter svarandens hemvist vore i behof af förtydligande, *dels slutligen* att den påföljd — stämningens ogiltighet —, som enligt gällande lag inträdde på grund af uraktlåtenhet att iakttaga de stadgade stämningstiderna, syntes alltför sträng, och att således frågan härom borde tagas i förnyad ompröfning.

Då Riksdagens förberörda skrifvelse sedermera blef föremål för pröfning af vederbörande departementschef, ansåg denne, i likhet med Riksdagen, en förkortning af stämningstiderna i vissa fall vara af behovet påkallad. På sätt i den af Riksdagen åberopade framställningen af dess justitieombudsman erinrats, sammanhängande emellertid med frågan om stämningstidernas längd åtskilliga andra frågor, i afseende å hvilka tarfvades nya eller förändrade föreskrifter. Med anledning häraf och då jemväl de i öfrigt i fråga om stämning gällande stadganden i vissa hänseenden syntes icke fullt lämpa sig för ändrade tidsförhållanden eller ock erfordra fullständigande eller förtydligande, trodde departementschefen det vara lämpligast att företaga en fullständig revision af lagstiftningen om stämning, dervid väsentlig ledning syntes kunna hemtas af lagkomiténs och äldre lagberedningens förslag i ämnet. Departementschefen lät därför inom lagbyrån utarbета förslag dels till lag angående ändring i vissa delar af rättegångsbalken, innefattande ny lydelse af 11 kap. och tillägg till 12 kap., dels ock till lag om ändrad lydelse af 5 och 6 §§ i förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradssting den 17 maj 1872. Dessa förslag föredrogos i statsrådet den 21 februari 1898, dervid beslöts att inhenta högsta domstolens yttrande öfver desamma. Sedan detta inkommit och, med ledning af de i högsta domstolen gjorda anmärkningar, förslagen underkastats omarbetning och några andra smärre lagförslag utarbetats, anmäldes ärendet ånyo i statsrådet den 3 sistlidne februari, dervid beslöts aflåtande till Riksdagen af nu föreliggande proposition.

Innan utskottet nu går att öfver de i propositionen innefattade lagförslagen afgifva utlåtande och framställa de anmärkningar och erinringar, hvartill granskningen gifvit anledning, torde, för klargörande af lagförslagens innebörd, vara lämpligt att i största möjliga korthet anställa en jemförelse mellan de i lagförslagen ifrågasatta bestämmelser och gällande rättsregler i ämnet.

Hvad då först angår *stämningens betydelse* i den civila eller tvistemålsprocessen eller, med andra ord, i hvad mån stämning är för sådan

rättegångs anställande erforderlig, har propositionen upptagit den i nuvarande lagstiftning uttalade grundsatsen, att talan i tvistemål anhängiggöres genom stämning, dervid dock, med hänsyn dertill att för vissa fall, såsom i afseende å fordringsanspråk i konkurs samt en del vattenrättsfrågor, finnas meddelade bestämmelser om andra sätt för talans anhängiggörande, erinran gjorts, att det ej afsetts att upphäfva verkan af sådana särskilda bestämmelser. Enligt hvad som framgår af motiven, har afsigten varit att i fråga om stämning behöflighet för tvistemåls anhängiggörande alldeles oförändrade upptaga nu tillämpade rättsregler, och det torde därför få anses klart, att propositionen ej afser att göra någon ändring i det hittills, utan särskild i lagen meddelad föreskrift, i praxis allmänt tillämpade förfaringsättet att till pröfning upptaga qvittningsanspråk, utan att stämning uttagits.

I afseende å *befogenheten att gifva stämning* bibehålles, i fråga om underrätt å landet, regeln att denna tillkommer häradshöfdingen, med rätt för honom att förordna biträdande stämning utgifvare, men desse sistnämndes behörighet har i propositionen inskränkts till meddelande af stämningar å personer, som bo inom det län, der den häradsrätt, dit stämningen sker, har sitt säte. Derförutom hafva i propositionen meddelats bestämmelser om offentliggörande af förteckningar å biträdande stämning utgifvare dels genom anslag å rättens dörr, dels genom intagande i länskungörelserna.

I fråga om stämning till rådstufvurätt utgår propositionen från den uppfattningen, att frågan om hvem befogenhet att gifva dylik stämning skall tillkomma bör, i anseende till rådande olikheter i organisation och arbetssätt mellan stadsdomstolarne, i främsta rummet bero på fastställda reglementariska föreskrifter eller beslut af domstolen sjelf. Endast för det fall, att särskildt uppdrag ej blifvit någon meddeladt, kräfves i lagen föreskrift om hvem som skall ega att stämning till rådstufvurätt gifva, och har för sådant fall befogenheten ansetts böra tillkomma rättens ordförande.

Beträffande stämning utgifvare innehåller propositionen derjemte uttrycklig bestämmelse derom, att domarejäf ej verkar inskränkning uti befogenheten att stämningar gifva, något som redan under nuvarande lagstiftning lär i praktiken vunnit tillämpning.

Hvad angår *stämningens form och innehåll*, betecknar propositionen ganska väsentlig skiljaktighet mot de regler, som härutinnan kunna för närvarande anses gällande. Först och främst föreslås sålunda, att ansökan om stämning skall kunna, efter karendens godtfinnande, göras muntligen eller skriftligen. Gällande lagstiftning innehåller visserligen ej uttrycklig

föreskrift om formen för stämningsansökan, men, enligt den praxis som utbildat sig, lärer det vanliga vara, att åt dylika ansökningar gifves skriftlig affattning.

Beträffande stämningsansökningens innehåll bör uppmärksammas den skilnad, som förefinnes mellan de i propositionen föreslagna bestämmelser och gällande lagstiftning derutinnan, att enligt propositionen stämningsansökningen skall innehålla uppgift å hvad käranden i målet påstår och grunden härför, medan gällande lag fordrar allenast uppgift å »saken», d. v. s. det rättsanspråk, käranden önskar underkasta rättens bedömande.

Propositionen medgifver derförutom käranden befogenhet att uti stämningsansökningen uppgifva huru lång tid han för stämningens delgifning önskar, till ledning för bestämmande af den tid, då målet bör utsättas att förekomma till handläggning.

I fråga om sjelfva kallelsen till inställelse inför rätten har propositionen, med bibehållande af föreskriften att densamma skall skriftligen utfärdas, upptagit bestämmelse, att deri skall utsättas å hvilken dag målet skall till handläggning företagas. Gällande lagstiftning stadgar i motsats här till, att å landet stämningar ej kunna annorledes än å första rättegångsdagen ställas.

Reglerna angående *stämningens delgifning* hafva äfvenledes uti propositionen underkastats väsentliga ändringar i flera afseenden. Så har t. ex. det i gällande lagstiftning stadgade förbudet mot stämning i kyrka utsträckts till alla platser, der gudstjenst hålles eller sammankomst för gemensam andaktsöfning eljest eger rum, hvarjemte bestämmelser inlagits dels derom, att å allmänt embetsrum delgifning af stämning ej må ske, medan embets- eller tjänsteman der förrättar sin tjenst, i andra saker än dem, som angå embetet eller tjensten, dels derom att ej någon är skyldig att uti sin bostad mottaga stämning emellan kl. 9 på aftonen och 6 på morgonen.

Föreskrifterna uti kongl. förordningen angående förändradt stämningssätt i vissa fall den 5 april 1871 hafva uti propositionen upptagits med tillägg af bestämmelser, att stämning å sådan veterligen ur riket faren svarande, som i förordningen omförmäles, skall, utom i allmänna tidningarne, införas, der så ske kan, en gång i tidning inom den ort, der svaranden senast var i riket boende, samt att förteckning skall af vederbörande häradshöfding eller rådstufvurätt föras öfver dem, som anmälts behöriga att stämning för utrikes vistande mottaga.

Den i 8 § rättegångsbalken för särskildt fall — i fråga om delgare i oskift bo — medgifna rätt att med laga verkan delgifva stämning

å flere svarande medelst stämningens öfverlemnande till en af dem, har uti propositionen utsträckts att gälla äfven stämning å helt byalag, der byamännen äro flere än tio, samt sådana fall, då eljest flere än tio skola stämmas i mål, som angår egendom eller rättighet, hvilken är för flere fastigheter samfäld.

Likaså har delgifning af stämning i mål angående grufva, som tillhör flere gemensamt, föreslagits kunna ske medelst stämningens öfverlemnande till grufföreståndaren.

Beträffande delgifning af stämning å korporationer och andra s. k. juridiska personer innehåller propositionen åtskilliga bestämmelser, afsedda att förenkla det nu gällande delgifningssättet. Sålunda föreslås, att stämning å socken, stad eller annan menighet — hvilken stämning enligt gällande resolution af den 29 maj 1752 skall delgivas genom uppläsning i kyrka och anslag å rättens dörr — skall delgivas endast den person eller myndighet, som har att sammankalla dem, hvilka ega att i afseende å talans utförande för menigheten besluta; att stämning å de väghållningskyldige i härad, tingslag eller annat väghållningsdistrikt skall delgivas vägstyrelsens ordförande; att stämning å landsting skall delgivas medelst stämningens öfverlemnande till Konungens befallningshafvande, samt att stämning å kronan skall ingivas till Konungens befallningshafvande i det län, der domstolen är, hvilken befallningshafvande sedermera har att tillse, det stämningen kommer den myndighet till handa, som har att kronans talan i målet bevaka; dock med rätt för käranden att sjelf i första hand hänvända sig med stämningen till sagda myndighet.

Slutligen har, för underlättande af delgifning inom annat län, än der käranden bor, eller till utrikes vistande person, föreslagits att medgifva käranden rätt att för delgifningen påkalla biträde, i förra fallet af Konungens befallningshafvande, antingen i det län, der käranden bor, eller der delgifningen skall ega rum, samt i senare händelsen af utrikesdepartementet.

Den *förkortning af stämningstiderna*, som genom antagande af propositionen skulle åstadkommas, är ganska betydande. Väl har — något som ej heller af Riksdagen uti dess skrifvelse ifrågasattes — beträffande stämningstid för svarande, som har sitt hemvist inom den rätts domvärjo, dit stämningen uttages, ej annan ändring vidtagits, än att stämningstiden för den, som stämmas till häradsrätt med tingsställe i stad, der svaranden har sitt hemvist, inskränkts till åtta dagar, men dess mera har inskränkning skett i fråga om stämningstidernas längd för svarande, som hafva sitt hemvist utom rättens domvärjo. Sålunda har stämningstiden för svarande, som bor i samma län, der rätten har sitt säte, men utom rättens dom-

värjo, satts till fjorton dagar i stället för, såsom nu gäller, tre veckor, för svarande, som har sitt hemvist utom länet, men inom riket till trettio dagar i stället för sex till nio veckor, och för svarande, som vistas utom riket, till sextio dagar, om han vistas inom Europa, och i annat fall till etthundratjugu dagar i stället för sex månader, som nu är den för alla utrikes vistande gällande stämningstiden.

Ytterligare förkortning har åstadkommits derigenom, att Stockholms stad och Stockholms län förklarats skola vid beräkning af stämningstid anses såsom ett län, samt genom föreskriften, att för utom riket vistande, som inom riket eger ombud, hvilket är behörigt att för honom mottaga stämning och afgifva svaromål, stämningstiden skall räknas efter ombudets hemvist.

I några fall har emellertid förlängning af den nu stadgade stämningstiden ansetts behöflig. Dels har tiden för delgifning af stämning till dem, som bo inom Vesterbottens eller Norrbottens lappmarker, men utom den rätts domvärjo, dit stämningen uttages, satts till trettio dagar, i stället för nu stadgade tre veckor, äfven för det fall att svaranden bor inom samma län, der rätten har sitt säte, dels hafva de kåranden medgifna här ofvan omförmälda fördelar att få i större utsträckning än hittills egt rum verkställa delgifning af stämning å flere svarande utan att behöfva öfverlemna stämningen till en hvar bland dem ansetts påkalla förlängning af stämningstiderna. Stämningstiderna uppgå likvisst icke i något af dessa fall till mera än etthundratjugu dagar och i de flesta fallen till endast trettio eller sextio dagar.

Den af justitieombudsmannen i hans förberörda framställning omförmälda svårigheten att beräkna stämningstidens längd efter svarandens hemvist har så lösts, att uttrycklig bestämmelse meddelats derom, att såsom svarandens hemvist den ort skall anses, der han är mantalsskrifven.

I öfrigt må i fråga om stämningstid nämnas, att stadgandet i 11 kap. 5 § rättegångsbalken om förkortande af stämningstiden till rådstufvurätt, der målet ej tålde uppskof samt derå förr svaras kunde, blifvit i propositionen uteslutet, liksom bestämmelsen i 11 kap. 4 § rättegångsbalken om sex månaders stämningstid, då stämning skedde genom anslag å rättens dörr, samt att enligt propositionen delgifningsdagen, men ej inställelsedagen uttryckligen förklarats skola i de föreslagna stämningstiderna inräknas.

Hvad justitieombudsmannen anfört i fråga om påföljden af uraktlåtenhet att iakttaga de stadgade stämningstiderna har föranledt förslag om sådan ändring af hittills gällande regler härutinnan, att dylik försummelse ej skall medföra annan påföljd än att, derest svaranden ej medgifver att oaktadt den korta stämningstiden ingå i svaromål, målet ut-

sättes till annan dag, så att svaranden kommer i åtnjutande af laga stämningstid.

Beträffande *stämning i brottmål* gör propositionen den ändring uti hvad nu härom gäller, att svaranden, derest han är på fri fot, skall till rätten stämmas på enahanda sätt, som i tvistemål föreslagits, dervid dock bibehålles den inskränkning, att delgifning af stämning i brottmål ej får ske i den ordning förordningen den 5 april 1871 stadgar.

Propositionens bestämmelser om *stämningsmän* skilja sig i flera afseenden från reglerna uti gällande förordning af den 10 augusti 1877. Dels föreslås fastställande af minimiantalet stämningsmän å landet till en i hvarje socken, dels föreskrifves, att förteckning å de till stämningsmän förordnade skall finnas anslagen å rättens dörr samt å landet hållas tillgänglig hos härads höfdingen, dels slutligen föreslås uteslutande af bestämmelsen att kronofogde, stadsfogde eller länsman må utan förordnande vara stämningsman, om han det sig åtager. Denna sistnämnda skiljaktighet står i samband med den förändring, som propositionen vidtagit i fråga om den bevisning, som erfordras för styrkande af stämmings delgifning. Medan enligt gällande lag såsom den enda härutinnan gifna särskilda bevisregeln stadgas, att intyg af två ojäfvige stämningsmän gäller såsom fullt bevis om delgifning, har uti propositionen föreslagits meddelande af föreskrift derom, att dels vitsord såsom fullt bevis skall tillkomma intyg af kronofogde, stadsfogde, länsman eller af svensk konsul eller vid svenskt konsulat anställd tjänsteman, dels skriftligt erkännande om delgifning skall, der det styrkes genom intyg af en ojäfvig stämningsman, anses såsom fullt bevis om delgifningen.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken innehåller, utöfver hvad här ofvan angifvits, i hufvudsak ej annan ändring af gällande rättsregler, än att de flesta rörande stämmings delgifning föreslagna bestämmelser föreslagits skola ega tillämpning i afseende å delgifning af domstols beslut.

Det i propositionen innefattade förslaget till lag angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål företer ej några väsentliga skiljaktigheter mot hvad i sådant afseende nu gäller. Ändringarna afse bland annat dels meddelande af bestämmelse för det fall, att åklagare eller enskild kårande uteblifver i instämmt brottmål, dels införande af uttrycklig föreskrift derom, att domstolen i brottmål i allmänhet eger, der den så finner lämpligt, lägga svaranden vite före, dels slutligen meddelande af bestämmelse, att domstolen eger, på hvilket stadium af målet som helst, så snart svaranden förfallolöst uteblifvit och domstolen finner hans instäl-

lande erforderligt, derom förordna, oafsedt om annan påföljd, såsom vite, varit för svarandens utevaro stadgad.

Öfriga uti propositionen innefattade lagförslag äro direkt föranledda af de ändringar i fråga om stämning, som propositionen innehåller, och kräfva förty ej något särskildt omnämmande.

Utskottet öfvergår alltså nu till redogörelse för de anmärkningar och erinringar, hvartill utskottet vid granskning af propositionen funnit anledning; och torde vara lämpligast att vid denna framställning anknyta anmärkningarna direkt till de lagförslag och paragrafer, som af desamma beröras.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken.

2 §.

Ordet »mål» är här användt i två olika bemärkelser, dels för att angifva föremålet för rättegången, dels i betydelse af rättegången sjelf. För att undvika denna inkonsequens i uttryckssättet har utskottet ansett lämpligt att för betecknande af tvistens föremål användes samma uttryck, som gällande lag begagnar, nemligen ordet »sak».

Enligt förklaringen af allmänna lagens stadganden om stämning den 14 oktober 1892 egde den, som begär stämning å motpart och vittne i samma sak, att få dem genom en stämning inkallade. Denna bestämmelse är, efter hvad förslaget innehåller, afsedd att fortfarande gälla. Vid sådant förhållande har utskottet ansett föreskriften i fråga böra uti denna paragraf, som just handlar om rättighet att i en stämning sammanföra kallelse från eller till flere personer, intagas.

3 §.

Den här intagna bestämmelsen, att allenast häradshöfdings stämning skall gälla, der den, hvilken stämningen kungöras skall, har sitt hemvist utom länet, har utskottet ansett böra ur förslaget utgå. Enligt hittills gällande regler har en biträdande stämmingsutgifvares stämning haft samma

giltighet som härads höfdingens egen stämning, och då utskottet veterligen icke någon olägenhet eller fara för rättssäkerheten deraf försports, synes anledning saknas till ändring i detta förhållande. Utskottet håller tvärtom före, att en ändring af det i detta hänseende nu bestående mången gång skulle komma att vålla afsevärda olägenheter. Fall torde nemligen kunna inträffa, att en svarandepart, efter det stämning uttagits men innan den ännu hunnit honom delgifvas, flyttat utom tingslaget, och i sådan händelse skulle en stämning, som vid tiden för dess utfärdande varit af behörig person gifven och således giltig, sedermera blifva utan gällande kraft. Vidare skulle en part, som ju har rätt att i samma sak genom en stämning få inkallade såväl flere motparter som vittnen, allenast af den omständighet, att en af motparterna eller ett af vittnena hade sitt hemvist utom tingslaget, nödgas uppsöka härads höfdingen för stämmings utfärende, hvilket besvär särdeles i de vidsträckta domsagorna, der härads höfdingens bostad kan vara belägen flere dagsresor från domsagsgränsen, kan för en kändepart föranleda icke blott dryga kostnader utan ock, der hans talan är beroende af viss stämningstid, förlust af samma talan. Hvad brottmål angår, så inträffar det ju ofta, att inom ett tingslag brott eller förseelser, som ej falla under allmänt åtal, begås af personer från annat tingslag. I de flesta sådana fall är det af största vikt för den genom brottet eller förseelsen kränkte att omedelbart efter förbrytelsens begående erhålla stämning å den brottslige, enär det i motsatt fall kan vara förenadt med stora svårigheter, om icke omöjligt, att anträffa honom för delgifning af stämningen. Skulle nu, såsom förslaget stadgar, den rättskränkte vara nödsakad att uppsöka härads höfdingen för erhållande af den erforderliga stämningen, torde ofta nog utsigten för honom att erhålla rättslig upprättelse och få den brottslige befördrad till straff vara ringa.

Ett uteslutande af den ifrågasatta bestämmelsen läser för öfrigt dess mindre böra möta betänkligheter, som härads höfdingarne torde vid förordnande af stämmingsutgifvare tillse, att för ändamålet fullt lämpliga personer dertill blifva utsedde.

Utskottet har äfven i annat afseende funnit en ändring af paragrafen erforderlig. Då det ej kan anses annat än i undantagsfall inträffa, att ett anslag å rättens dörr af förteckning öfver stämmingsutgifvare komme att medföra den dermed afsedda effekten, att hos den stämmings sökande allmänheten sprida kännedom om hvilka äro till stämmingsutgifvare förordnade, helst som å de flesta orter rättens dörr endast under ett fåtal dagar af året är för allmänheten tillgänglig, har föreskriften om skyldighet att å rättens dörr anslå dylik förteckning uteslutits.

5 och 6 §§.

Mot de i dessa paragrafer, hvilka afhandla stämningens ansöknings och stämmingsresolutions form och innehåll, föreslagna bestämmelser har utskottet funnit åtskilligt så ur saklig som formel synpunkt att erinra.

I förstnämnda hänseende har utskottet, beträffande stämningens ansöknings, ansett föreskriften, att densamma kan göras muntligen eller skriftligen, böra modifieras. Föreskriften i fråga har, enligt hvad motiven utvisa, tillkommit i syfte att bespara mindre skrifkundiga parter särskild kostnad för stämningens ansöknings uppsättande. Detta syfte må förvisso anses behjertansvärdt, men å andra sidan bör, på sätt af Högsta Domstolens fleste ledamöter anfördes, noga bemärkas vigten deraf att uti stämningen, hvilken skall utgöra grundvalen för den följande rättegången, kärandens påståenden blifva så fullständigt och redigt som möjligt upptagna. Uppenbart är, att detta i allmänhet kan ske noggrannare, om påståendena sammanfattas i en skriftlig ansöknings an om de allenast muntligen framställas. Härtill kommer den ytterligare omständigheten, att allmänheten redan nu vanligen använder skriftlig form för stämningens ansöknings, hvarför någon olägenhet ej torde behöfva befaras genom inskränkning af rätten att i muntlig form göra stämningens ansöknings till dem, som äro medellösa och sjelfva sakna erforderlig kunskap för skriftlig ansöknings uppsättande.

Vidare har utskottet funnit bestämmelsen om stämningens ansöknings innehåll — att densamma skall innehålla uppgift om hvad käranden i målet påstår och *grunden* deraf — innebära en ej fördelaktig ändring af hvad härutinnan nu gäller, då uppgift om »saken» är tillräcklig. Först och främst lemnar den ifrågasatta bestämmelsen oafgjordt, huruvida med »grunden» skall förstås de faktiska omständigheter, hvarpå stämningens ansöknings stöder sig, eller det må vara tillräckligt att endast angifva det rättsförhållande, hvarur ansöknings härleder sig, och derjemte skulle ett antagande af den föreslagna bestämmelsen kunna leda till det, enligt utskottets förmenande, olämpliga resultat, att samma ansöknings möjligen skulle kunna genom förändring af uppgiften om *grunden* deraf underkastas rättsens pröfning flere gånger. Utskottet har af dessa skäl ansett den nuvarande bestämmelsen, enligt hvilken i stämningens ansöknings skall uppgifvas »saken», vara att föredraga framför den i förslaget ifrågasatta.

I fråga om stämningens resolution innehåller förslaget, såsom ofvan omnämnts, att deri skall utsättas dagen, då målet skall till handläggning företagas. Utskottet anser visserligen intet hinder i allmänhet häremot möta, men det kan likvisst inträffa, särskildt då stämningens utgifvarne äro

flere, att till en viss dag utsatts flere mål, än som kunna under den-
samma vinna handläggning. För att i sådant fall det må vara klart, att
parterna ej ega mot domaren eller rätten framställa anmärkning för det
uppskof med handläggningen, som måste ega rum, har utskottet funnit
lämpligast att uti stämmingsresolutionen utsättes den dag, då parterna
skola sig vid rätten inställa; kan handläggning då ske, skall den naturligt-
vis företagas, men domaren och rätten hafva fri pröfningsrätt härutinnan.

I formelt hänseende betecknar ifrågavarande paragrafers användning
af uttrycket stämning den väsentliga skiljaktigheten mot gällande lag, att
denna begagnar stämning såsom en sammanfattning af stämningssökandens
uppgifter och stämmingsmyndighetens resolution, medan uttrycket i förslaget
närmast synes afse denna sistnämnda. Detta framträder särskildt uti 6 §,
enligt hvilken stämning på grund af muntlig ansökning skall innehålla
mera än en på skriftlig ansökning gifven stämning. Då det syntes ut-
skottet leda till förenkling uti uttryckssättet att åt stämning gifva den
mera omfattande betydelsen, som gällande lag tillägger detta ord, och då
deraf ej någon tvetydighet lär kunna uppstå, har utskottet underkastat
6 § häraf föranledd omredigering. Öfriga uti paragraferna vidtagna än-
dringar äro af beskaffenhet att ej erfordra särskild förklaring.

8 §.

Mot den i paragrafen föreslagna utsträckningen af förbudet mot del-
gifning i kyrka till alla sådana platser, der gudstjenst hålles eller samman-
komst för gemensam andaktsöfning eljest eger rum, har utskottet intet att
erinra. För att emellertid tydligare än i förslaget skett utmärka, att så-
dant förbud afser endast delgifning under den tid, då förrättning af an-
gifven art eger rum, har utskottet utbytt uttrycket »hålles» mot det i
detta hänseende mera expressiva ordet »pågår».

Hvad paragrafen i öfrigt innehåller har utskottet deremot ansett
böra utgå. Något behof af de ifrågasatta förbuden mot stämmings delgif-
ning å embetsrum eller nattetid har, såvidt utskottet erfarit, ej gjort sig
gällande. Utan att uttrycklig bestämmelse derom behöfver gifvas, lærer
det ej kunna ifrågasättas att delgifva stämning under det särskild förrätt-
ning å embetsrummet pågår; skulle åter den föreslagna bestämmelsen afse
att förbjuda delgifning till embets- och tjänsteman endast därför att denne
t. ex. under viss tjänstgöringstid vistas å embetsrummet, går förslaget vida
längre än omständigheterna påkalla. För embets- eller tjänstemannen lærer

det ej vara förenadt med större olägenhet att å embetsrummet mottaga stämning än att göra detta i sin bostad.

Hvad särskildt vidkommer förbudet mot stämnings delgifning nattetid, lär förhållandenas egen natur utgöra tillräckligt skydd för den enskilde mot delgifning å sådan tid och förbudet sålunda vara för normala fall obehöfligt. Å andra sidan skulle det deremot kunna af personer, som af en eller annan anledning önskade undandraga sig delgifning, begagnas såsom medel härutinnan och förty förringa möjligheten för käranden att få sin talan i behörig ordning anhängiggjord.

9 §.

Förevarande från förordningen den 5 april 1871 hemtade stadgande innehåller, utöfver hvad i samma förordning finnes föreskrifvet om sättet för kungörande af stämning mot veterligen ur riket faren person, ytterligare att stämningen skall, der så ske kan, införas i tidning inom den ort, der svaranden senast i riket bodde. Då emellertid, såsom nyss är nämnt, stadgandet afser endast delgifning af stämning med sådan person, om hvilken man har full vetskap, att han är ur riket faren, samt vid sådant förhållande någon anledning icke torde förefinnas till antagande, att stämningen bättre bringas till hans kännedom derigenom, att den införes i tidning inom den ort, der han senast, kanske för lång tid sedan, i riket var bosatt, om hvilken ort det för öfrigt torde möta svårighet för käranden att vinna säker kännedom, utan stadgandet synes komma att för käranden utan motsvarande nytta fördyra och försvåra den redan förut invecklade proceduren vid stämningens kungörande, har utskottet ansett ifrågavarande stadgande böra ur paragrafen uteslutas.

I afsigt att utmärka, att den uppläsning af stämningen inför svarandens husfolk, hvarom i paragrafen förnäles, bör anses fullgjord, äfven om uppläsningen skett inför blott en af dem, har uttryckssättet i paragrafen något jemkats.

Slutligen må nämnas, att den omändring af paragrafens sista stycke, som utskottet vidtagit, skett endast i formelt syfte.

10 §.

I analogi med hvad som skett uti 9 §, har äfven här framför »hans husfolk» inskjutits orden »någon af».

11 §.

Då det för hvarje svarande måste anses vara af vigt att erhålla fullständig kännedom om stämningens innehåll, har utskottet ansett den som i boet sitter böra förpligtas att ombestyras det hvar och en af delegarne i boet erhåller en bestyrkt afskrift af stämningen.

12 §.

Paragrafens sista punkt, innehållande bestämmelse om förenklad delgifning för det fall, att flere än tio skola stämmas i mål, som angår egendom eller rättighet, som är för flera fastigheter samfald, har af utskottet uteslutits.

De förutsättningar, hvarpå ifrågavarande stadgande hvilat, äro sannolikt endast sällan för handen, och den nytta stadgandet skulle medföra alltså synnerligen ringa. Dertill kommer, att bestämmelsen, sådan den är affattad, kan gifva anledning till tvekan om sättet för stämningens delgifning för det fall, att fastigheterna i fråga ligga inom skilda församlingar eller, såsom ock kan hända, inom skilda rätters domvärjo.

13 §.

I analogi med hvad som egt rum beträffande 11 §, har äfven denna paragraf undergått ändring i syfte att betrygga de särskilde grufdelegarnes intresse att om stämningens innehåll erhålla fullständig kännedom.

18 §.

Denna paragrafs ordalydelse har underkastats jemkning i ändamål att tydligen utmärka, dels att delgifning af stämning å landsting är fullbordad genom stämningens öfverlemnande till Konungens befallningshafvande, dels att Konungens befallningshafvande å sin sida har skyldighet att fortskaffa den bekomna stämningen till landstinget.

19 §.

Äfven i denna paragraf har jemkning af ordalagen vidtagits i liknande syfte som det under 18 § sist omförmälda.

20 §.

Den här medgifna rättigheten för käranden att för stämmings delgifning till svarande, som vistas utom det län, der käranden bor, påkalla biträde af Konungens befallningshafvande har naturligtvis tillkommit i syfte att för käranden underlätta besväret med delgifningen. Utskottet anser sig dock böra föreslå, att paragrafen i fråga uteslutes. Först och främst bör uppmärksammas, att kostnaderna för stämmings delgifning genom Konungens befallningshafvande oftast skulle komma att stiga till högre belopp än om enskild person ombestyrer delgifningen. Konungens befallningshafvande å sin sida måste naturligtvis för delgifningen anlita någon af sina underlydande, såsom kronofogde eller länsman, och den ersättning dessa hade att härför uppbära blefve i regel betydligt större än den till stämmingsmän utgående. Dessutom må erinras, att den tid, som komme att för delgifningen åtgå, i regel blefve vida längre, än om delgifningen på enskild väg ombesörjdes, särskildt om, såsom enligt förslaget kan ske, käranden hänvände sig till Konungens befallningshafvande i det län, der han sjelf bor; och om, såsom ej sällan torde blifva fallet, tidsutdragten blefve större än käranden beräknat, kunde deraf följa, att viktiga fatalier ginge förlorade.

Den allmänheten erbjudna förmånen synes utskottet mera skenbar än verklig och lärer, om den skulle i vidsträcktare mån komma till användning, kunna förorsaka myndigheterna ej ringa besvär och skriftvexling.

Härtill kommer att numera i snart sagdt hvarje stad eller större samhälle finnas inrättade juridiska byråer eller etablerade enskilda kommissionärer, åt hvilka dylika uppdrag med fullt förtroende kunna lemnas.

22, 23 och 24 §§.

De ändringar, som i dessa paragrafer vidtagits, äro allenast af formel natur och åsyfta att tydligare än i förslaget skett utmärka mantals-skrifningsortens betydelse för beräkning af stämningstiderna.

34 §.

Såsom redan omnämnts, innehåller förslaget, att talan i brottmål mot svarande, som är på fri fot, skall i regel genom stämning anhängiggöras. Utskottet har ansett denna bestämmelse böra utvidgas derhän, att dylik stämning delgifves äfven häktad person, för så vidt stämningen afser annat brott än det, hvarför denne är häktad. Samma skäl, som betinga föreskriften om stämmings delgifning till på fri fot varande person, torde nemligen kunna åberopas till stöd för den af utskottet ifrågasatta utvidgningen.

35 §.

Den ändring af förevarande §, som utskottet ifrågasätter, är en följd af utskottets förslag rörande 5 och 6 §§.

36 §.

Enligt utskottets tanke är det ej af nöden att införa några särskilda bestämmelser om delgifning af domstols beslut, utan torde lämpligast vara att, såsom hittills egt rum, öfverlemnna åt domstolen sjelf att för hvarje särskildt fall bestämna, huru delgifning af dess beslut bör verkställas.

Vid sådant förhållande har utskottet ansett paragrafen böra ur förslaget utgå.

37 §.

Att, såsom uti denna paragraf föreslagits, ålägga underrätt å landet skyldighet att utse minst en stämmingsman i hvarje socken har utskottet med hänsyn till de skiftande förhållandena inom olika delar af landet ej ansett vara lämpligt. För ett stort antal socknar är det, i följd af deras litenhet och ringa folkmängd, alldeles onödigt att hvar för sig ega särskildt förordnade stämmingsmän, och för andra åter, hvilkas storlek och folkmängd är betydande, är det föreslagna antalet stämmingsmän alltför ringa. Med hänsyn härtill torde lämpligare utväg ej gifvas än att öfverlemnna åt vederbörande underrätter att sjelfve fritt pröfva och bestämna, huru många särskildt förordnade stämmingsmän som inom rättens domvärjo böra finnas.

Utskottet har för öfrigt genom en annan i paragrafen föreslagen ändring sökt tillgodose det intresse, som förefinnes af att stämmingsmän i tillräckligt antal äro att tillgå. Denna ändring består uti stadgandet af skyldighet för fjerdingsman att utan särskildt förordnande vara stämmingsman samt om rätt för förutvarande nämndeman att, der han det sig åtager, utan särskildt förordnande sådant uppdrag fullgöra. Mot sistberörda ändringar torde dess mindre möta betänkligheter, som fjerdingsmans- och nämndemansbefattningarna innefatta många långt viktigare åligganden än det här ifrågavarande, att stämningar delgifva, och det således kan såsom gifvet antagas, att nämnda personer äro fullt lämpade för uppdraget.

38 §.

Utskottet har i denna paragraf ej gjort annan ändring än att intyg af notarius publicus om stämmings delgifvande föreslagits skola tillmätas samma beviskraft som intyg af kronofogde och andra i paragrafen omnämnda tjänstemän.

Öfriga uti förslaget till lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken af utskottet vidtagna ändringar äro af rent formel natur och torde förty ej kräva särskildt omnämmande.

Hvad beträffar de andra uti propositionen innefattade lagförslagen, har utskottet i sakligt hänseende ej funnit något att mot desamma erinra. I formelt hänseende hafva desamma underkastats den jemkning, som för- anledts af de i lagförslaget om stämning gjorda ändringar.

På grund af hvad utskottet ofvan anfört och under åberopande i öfrigt af de vid propositionen fogade protokoll, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen, under förklarande att Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition ej kan i oförändradt skick godkännas, ville för sin del antaga följande

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

1:o) L A G

angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 11 kap. rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

11 kap.

Om stämning.

1 §.

Vill man vid underrätt till annan kära i tvistemål, låte honom, der ej för visst fall annorledes stadgas, till rätten stämmas efter ty här nedan sägs.

2 §.

Vilja flera kära i *mål*, som dem alla rör, ege de genom en stämning målet anhängiggöra. Äro flera, som svara skola i samma *mål*, må de alla genom en stämning kallas.

2 §.

Vilja flera kära i *sak*, som dem alla rör, ege de genom en stämning målet anhängiggöra. Äro flera, som svara skola i samma *sak*, må de alla genom en stämning kallas.

Begär någon stämning å vederpart och vittne i samma sak, vare berättigad att få dem genom en stämning inkallade.

3 §.

Stämning till häradsrätt gifves af häradshöfdingen.

Häradshöfding ege ock förordna andra skicklige män att stämningar i hans ställe gifva; *dock gälle alle-*

3 §.

Stämning till häradsrätt gifves af häradshöfdingen.

Häradshöfding ege ock förordna andra skicklige män att stämningar i hans ställe gifva. Förteckning å

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

nast häradshöfdingens stämning, der den, hvilken stämningen kungöras skall, har sitt hemvist utom länet. Förteckning å dem, som äro förordnade att stämningar gifva, skall finnas anslagen å rättens dörr samt i början af hvarje år af häradshöfdingen insändas till Konungens befallningshafvande för intagande i länskungörelserna.

Stämning till rådstufvurätt gifves af den, som dertill satt är, eller, der sådan ej finnes, af rättens ordförande.

4 §.

Förekommer mot den, hos hvilken stämning sökes, jäf, som i 13 kap. 1 § sägs, vare det ej hinder för honom att stämning utfärda.

5 §.

Då stämning sökes, gifve käranden skriftligen eller muntligen upp hvad han i målet påstår och grunden derför; ege ock säga, huru lång tid han för stämningens kungörande tarfvar.

6 §.

Stämning skall skriftligen utfärdas och deri utsättas, å hvilken

dem, som äro förordnade att stämningar gifva, skall i början af hvarje år af häradshöfdingen insändas till Konungens befallningshafvande för intagande i länskungörelserna.

Stämning till rådstufvurätt gifves af den, som dertill satt är, eller, der sådan ej finnes, af rättens ordförande.

4 §.

Förekommer mot den, hos hvilken stämning sökes, jäf, som i 13 kap. 1 § sägs, vare det ej hinder för honom att stämning gifva.

5 §.

Då stämning sökes, gifve käranden upp domstolen och svaranden samt saken; ege ock säga huru lång tid han för stämningens delgifning tarfvar. Ansökning om stämning skall göras skriftligen, utan så är att kärande, som är medellös, förklarar sig ej kunna ansökningen skriftligen uppsätta; i sådant fall må den muntligen göras.

6 §.

Stämning skall skriftligen utfärdas; och bör stämningen, vare sig

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

ort och dag målet skall till handläggning företagas. Utfärdas stämning till ting, för hvilket tiden ännu ej är bestämd, varde i stämningen angifvet, å hvilken rättegångsdag under tinget målet skall förekomma. Gifves stämning efter skriftlig ansökning, skall stämningen derå tecknas. Är stämning muntligen sökt, skall i stämningen sägas hvad käranden påstår och grunden därför, efter den uppgift han derom haft.

7 §.

Stämning skall genom kärandens försorg kungöras svaranden medelst stämningshandlingens öfverlemnande i hufvudskrift eller besannad afskrift.

8 §.

Kungörande af stämning må ej ske der gudstjenst hålles eller sammankomst för gemensam andaktsöfning eljest eger rum; ej heller å allmänt embetsrum under det embete eller tjenst förrättas af den, hvilken stämningen skall kungöras, utan så är, att stämningen rör sak, som han har att för embetet eller tjensten bevaka.

Mellan klockan nio om aftonen och klockan sex om morgonen vare ej någon skyldig att i sin bostad mottaga stämning.

kallelsen tecknas å skriftlig eller stämningen gifves efter muntlig ansökning innehålla uppgift om domstolen och parterna samt saken, så ock å hvilken ort och dag eller, der tiden för ting ännu ej är bestämd, å hvilken rättegångsdag under tinget parterna skola sig vid rätten inställa.

7 §.

Stämning skall genom kärandens försorg delgifvas svaranden medelst handlingens öfverlemnande i hufvudskrift eller besannad afskrift.

8 §.

Delgifning af stämning må ej ske der gudstjenst pågår eller sammankomst för gemensam andaktsöfning eljest eger rum.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

9 §.

Nu är svaranden veterligen ur riket faren utan att upplysning kunnat vinnas, hvar han sig uppehåller: har han ej hos rätten eller härads-höfdingen i den ort, der han senast var i riket boende, anmält viss person, som eger att för honom stämning mottaga, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas, och förekomma derjemte omständigheter, som *utmärka*, att han håller sig undan eller att han har för afsigt att för framtiden bosätta sig i främmande land; varde *stämnings-handlingen* införd i allmänna tidningarne tre gånger, minst fjorton dagar mellan hvarje gång, och, *der så ske kan, i tidning inom den ort, der han senast i riket bodde, en gång.* Derjemte skall, der svaranden inom riket eger känt hemvist, *stämnings-handlingen* eller besannad afskrift deraf fästas å hans husdörr och uppläsas för hans husfolk, om sådant finnes, samt, der han ej har sådant hemvist men eger fastighet inom riket, *tillställas den, som förvaltar fastigheten.*

Öfver anmälanden angående behörighet att stämning för annan mottaga skall särskild förteckning föras å landet af härads-höfdingen och i stad af rätten.

9 §.

Nu är svaranden veterligen ur riket faren utan att upplysning kunnat vinnas, hvar han sig uppehåller: har han ej hos rätten eller härads-höfdingen i den ort, der han senast var i riket boende, anmält viss person, som eger att för honom stämning mottaga, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas, och förekomma derjemte omständigheter, som *gifva anledning antaga*, att han håller sig undan eller att han har för afsigt att för framtiden bosätta sig i främmande land; varde *stämningen* införd i allmänna tidningarne tre gånger, minst fjorton dagar mellan hvarje gång. Derjemte skall, der svaranden inom riket har känt hemvist, *stämningen i hufvudskrift* eller besannad afskrift fästas å hans husdörr och uppläsas för någon af hans husfolk, om sådant finnes, samt, der han ej har sådant hemvist men eger fastighet inom riket, *öfverlemnas till den, som förvaltar fastigheten.*

Har någon anmält, att viss person eger att för honom mottaga stämning, skall sådan anmälan upptagas i förteckning, som å landet föras af härads-höfdingen och i stad af rätten.

Kongl. Maj:ts förslag.

10 §.

Har svarande, som icke veterligen är ur riket faren, å särskilda dagar blifvit i sitt hemvist med stämning sökt, utan att han eller ombud, som eger för honom mottaga stämning, dervid kunnat träffas, och kan ej heller, vid efterfrågan hos hans husfolk eller grannar eller der han tjenst eller näring har, säker anvisning vinnas, hvarest han eller sådant ombud för honom sig uppehåller: förekomma i öfrigt omständigheter, som gifva anledning *dertill*, att han håller sig undan; varde *stämningshandlingen* eller besannad afskrift *deraf* fästad å hans husdörr och uppläst för hans husfolk, om sådant finnes.

11 §.

Der delegare i oskift dödsbo skola stämmas i *mål*, som boet rör, må stämningen *kungöras* den, som i boet sitter, ehvad han är delegare eller syssloman; och svare denne *de öfrige* för att de utan *dröjsmål* erhålla *underrättelse* om stämningen.

12 §.

Skall helt byalag stämmas, och äro *byamännen* flere än tio, må stäm-

Utskottets förslag.

10 §.

Har svarande, som icke veterligen är ur riket faren, å särskilda dagar blifvit i sitt hemvist med stämning sökt, utan att han eller ombud, som eger för honom mottaga stämning, dervid kunnat träffas, och kan ej heller, vid efterfrågan hos *någon af* hans husfolk eller grannar eller der han tjenst eller näring har, säker anvisning vinnas, hvarest han eller sådant ombud för honom sig uppehåller: förekomma i öfrigt omständigheter, som gifva anledning *antaga*, att han håller sig undan; varde *stämningen i hufvudskrift* eller besannad afskrift fästad å hans husdörr och uppläst för *någon af* hans husfolk, om sådant finnes.

11 §.

Der delegare i oskift dödsbo skola stämmas i *sak*, som boet rör, må stämningen *delgifvas* den, som i boet sitter, ehvad han är delegare eller syssloman; och svare denne *hvar och en af de öfrige* för att han utan *dröjsmål* erhåller stämningen i *besannad afskrift*.

12 §.

Skall helt byalag stämmas, och äro *svarandena* flere än tio, må stäm-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

ningen *kungöras* sålunda, att besannad afskrift af *stämningshandlingen* öfverlemnas till en af svarandena att vara för dem alla tillgänglig samt *handlingen* derefter, med underrättelse hvilken af svarandena bekommit afskriften, uppläses i församlingens kyrka och anslås å rättens dörr. *Lag samma vare, der eljest flere än tio skola stämmas i mål, som angår egendom eller rättighet, hvilken är för flera fastigheter samfäld.*

13 §.

I mål angående grufva, som tillhör flere gemensamt, må stämning å delegarne *kungöras* grufföreståndaren; och svare denne delegarne för att *de ofördröjligen å stämman eller annorledes erhålla underrättelse om stämningen.*

14 §.

Stämning å konkursbo varde *kungjord* den, som förordnats att boets angelägenheter bevaka, eller, der flere äro dertill förordnade, någon af dem.

15 §.

Är stämning tagen å bolag, förening eller annat samfund, eller å stiftelse eller annan sådan inrättning,

ningen *delgifvas* sålunda, att besannad afskrift af *stämningen* öfverlemnas till en af svarandena att vara för dem alla tillgänglig samt *stämningen* derefter, med underrättelse hvilken af svarandena bekommit afskriften, uppläses i församlingens kyrka och anslås å rättens dörr.

13 §.

I mål angående grufva, som tillhör flere gemensamt, må stämning å delegarne *delgifvas* grufföreståndaren; och svare denne delegarne för att *ofördröjligen stämningen föredrages å stämman eller i besannad afskrift öfverlemnas till hvarje delegare.*

14 §.

Stämning å konkursbo varde *delgifven* den, som förordnats att boets angelägenheter bevaka, eller, der flere äro dertill förordnade, någon af dem.

15 §.

Är stämning tagen å bolag, förening eller annat samfund, eller å stiftelse eller annan sådan inrättning,

Kongl. Maj:ts förslag.

varde stämningen *kungjord* den, som eger att företräda samfundet eller inrättningen, eller, der flere, hvar för sig eller gemensamt, äro dertill behörige, någon af dem. Huru stämning skall *kungöras*, der styrelse för aktiebolag eller registrerad förening för ekonomisk verksamhet vill kära till bolaget eller föreningen, derom är särskildt stadgad.

Är ej någon satt att företräda samfund, som stämmas skall, men finnes någon, som eger sammankalla dem, hvilka hafva att öfver samfundets angelägenheter besluta, skall stämningen honom *kungöras*.

16 §.

Då socken, stad eller annan sådan menighet skall stämmas, varde stämningen *kungjord* den person eller myndighet, på hvilken det ankommer att sammankalla dem, som i afseende å talans utförande i målet hafva att för menigheten besluta.

17 §.

Skall härad eller tingslag stämmas, varde *stämningshandlingen* uppläst i kyrkorna i de församlingar, som till häradet eller tingslaget höra, samt å rättens dörr anslagen. Stämning å de väghållningsskyldige i härad, tingslag eller annat väghållnings-

Utskottets förslag.

varde stämningen *delgifven* den, som eger att företräda samfundet eller inrättningen, eller, der flere, hvar för sig eller gemensamt, äro dertill behörige, någon af dem. Huru stämning skall *delgifvas*, der styrelse för aktiebolag eller registrerad förening för ekonomisk verksamhet vill kära till bolaget eller föreningen, derom är särskildt stadgad.

Är ej någon satt att företräda samfund, som stämmas skall, men finnes någon, som eger sammankalla dem, hvilka hafva att öfver samfundets angelägenheter besluta, skall stämningen honom *delgifvas*.

16 §.

Då socken, stad eller annan sådan menighet skall stämmas, varde stämningen *delgifven* den person eller myndighet, på hvilken det ankommer att sammankalla dem, som i afseende å talans utförande i målet hafva att för menigheten besluta.

17 §.

Skall härad eller tingslag stämmas, varde *stämningshandlingen* uppläst i kyrkorna i de församlingar, som till häradet eller tingslaget höra, samt å rättens dörr anslagen. Stämning å de väghållningsskyldige i härad, tingslag eller annat väghållningsdistrikt

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

distrikt skall kungöras vägstyrelsens ordförande.

skall delgifvas vägstyrelsens ordförande.

18 §.

I mål, deri landsting skall svara, varde stämningshandlingen i hufvudskrift eller besannad afskrift ingifven till Konungens befallningshafvande; och låte Konungens befallningshafvande landstinget å näst infallande lagtima möte om stämningen underrättas.

18 §.

I mål, deri stämning skall delgifvas landsting, varde stämningen i hufvudskrift eller besannad afskrift ingifven till Konungens befallningshafvande. Konungens befallningshafvande öfverlemnne densamma till landstinget å näst infallande lagtima möte.

19 §.

Der stämning skall kungöras kronan, varde stämningshandlingen i hufvudskrift eller besannad afskrift ingifven till Konungens befallningshafvande i det län, der domstolen är. Skall kronans talan i målet af annan myndighet bevakas, föranstalte Konungens befallningshafvande, att underrättelse om stämningen kommer den myndighet tillhanda. Varder i fall som nyss är sagdt stämningshandlingen af käranden omedelbart ingifven till den myndighet, som har att talan bevaka, vare det ock gilt.

19 §.

Der stämning skall delgifvas kronan, varde stämningen i hufvudskrift eller besannad afskrift ingifven till Konungens befallningshafvande i det län, der domstolen är. Skall kronans talan i målet af annan myndighet bevakas, föranstalte Konungens befallningshafvande, att stämningen öfverlemnas till den myndighet. Varder i fall som nyss är sagdt stämningen af käranden omedelbart ingifven till den myndighet, som har att talan bevaka, vare det ock gilt.

20 §.

Skall stämning kungöras någon som vistas utom det län, der käranden

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

den bor, men inom riket, ege käranden att hos Konungens befallningshafvande i nämnda län påkalla biträde med kungörandet. Vill han af sådan rätt sig begagna, gifve till Konungens befallningshafvande in stämningshandlingen jemte besannad afskrift och förskjute den kostnad Konungens befallningshafvande finner för ändamålet nödig. Konungens befallningshafvande sände derefter handlingen och afskriften till befallningshafvanden i det län, der stämningen kungöras skall; och har denne att ombesörja, det stämningen kungöres efter ty för hvarje fall är stadgadt, så ock att till befallningshafvanden i det förra länet öfversända stämningshandlingen tillika med bevis om kungörandet. Vill käranden sjelf påkalla biträde af befallningshafvanden i det län, der kungörandet skall ega rum, hafve ock dertill lof.

21 §.

Vistas den, hvilken stämningen kungöras skall, utom riket, ege käranden att i utrikesdepartementet påkalla biträde med stämningens kungörande; dock varde kostnad, som för ändamålet pröfvas nödig, af käranden förskjuten.

22 §.

Stämning å den, som inom riket vistas, skall kungöras: sist å

20 §.

Vistas den, hvilken stämningen delgifvas skall, utom riket, ege käranden att i utrikesdepartementet påkalla biträde med stämningens delgifning; dock varde kostnad, som för ändamålet pröfvas nödig, af käranden förskjuten.

21 §.

Stämning å den, som inom riket vistas, skall delgifvas: sist å

Kongl. Maj:ts förslag.

åttonde dagen före den för målets handläggning utsatta dag om svaranden har sitt hemvist i stad, der rätten sammanträder, sist å fjortonde dagen förut om svaranden eljest har sitt hemvist i det län, der domstolen är, och sist å trettionde dagen förut om svaranden har sitt hemvist i annat län inom riket; dock att, der någon, som har sitt hemvist inom Vesterbottens eller Norrbottens läns lappmark, skall stämmas till annan domstol än den, inom hvars område han är boende, stämningen ej i något fall må kungöras senare än å trettionde dagen före inställelsedagen. Stockholms stad och Stockholms län skola vid beräkning af stämningstid anses såsom ett län.

Såsom svarandens hemvist vare den ort ansedd, der han är mantalsskrifven. För den, som ingenstädes är mantalsskrifven, skall stämningstid räknas så, som om han vore boende å den ort inom riket, der han med stämningen anträffas.

23 §.

Finnes svaranden utom riket, varde stämningen *kungjord*, om han vistas inom Europa, sist å sextionde dagen före inställelsedagen och i annat fall sist å etthundratjugonde dagen förut.

Har någon, som utom riket vistas, inom riket ombud, som eger

Utskottets förslag.

åttonde dagen före inställelsedagen om svaranden är mantalsskrifven i stad, der rätten sammanträder, sist å fjortonde dagen förut om svaranden eljest är mantalsskrifven inom det län, der domstolen är, och sist å trettionde dagen förut om svaranden är mantalsskrifven inom annat län i riket; dock att, der någon, som är mantalsskrifven inom Vesterbottens eller Norrbottens läns lappmark, skall stämmas till annan domstol än den, inom hvars område han är mantalsskrifven, stämningen ej i något fall må delgifvas senare än å trettionde dagen före inställelsedagen. Stockholms stad och Stockholms län skola vid beräkning af stämningstid anses såsom ett län.

För den, som ingenstädes är mantalsskrifven, skall stämningstid räknas så, som om han vore mantalsskrifven å den ort inom riket, der han med stämningen anträffas.

22 §.

Finnes svaranden utom riket, varde stämningen *delgifven*, om han vistas inom Europa, sist å sextionde dagen före inställelsedagen och i annat fall sist å etthundratjugonde dagen förut.

Har någon, som utom riket vistas, inom riket ombud, som eger

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

att för honom mottaga stämning och afgifva svaromål, varde, der stämning kungöres det ombud, stämningstid räknad efter ombudets hemvist.

att för honom mottaga stämning och afgifva svaromål, varde, der stämning delgifves det ombud, stämningstid så räknad, som vore ombudet sjelf svarande.

24 §.

Varder stämning å delegare i oskift dödsbo kungjord på sätt i 11 § sägs, ege enhver delegare att med hänsyn till sitt hemvist njuta här förut stadgad stämningstid, räknad från den dag stämningen delgafs den, som i boet sitter.

23 §.

Varder stämning å delegare i oskift dödsbo delgifven på sätt i 11 § sägs, ege delegarne att hvar för sig, efter ty förut sagdt är, njuta stämningstid, räknad efter den dag stämningen delgafs den, som i boet sitter.

25 §.

Kungöres stämning enligt 9 §, skall kungörandet vara fullbordadt sist å etthundratjugonde dagen före den i stämningen utsatta dag.

24 §.

Delgifves stämning enligt 9 § skall hvad der om delgifningen är föreskrifvet vara till fullo verkställt sist å etthundratjugonde dagen före inställelsedagen.

26 §.

Vill någon kungöra stämning, efter ty i 12 § sägs, skall hvad der är föreskrifvet vara till fullo verkställt sist å sextionde dagen före inställelsedagen.

25 §.

Vill någon delgifva stämning, efter ty i 12 § sägs, skall hvad der är föreskrifvet vara till fullo verkställt sist å sextionde dagen före inställelsedagen.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

27 §.

Delgifning af stämning enligt 13 § skall ske sist å sextionde dagen före inställelsedagen.

28 §.

För svarande, som i 14 eller 15 § afses, gälle den i 22 § stadgade stämningstid, räknad efter den ort, under hvars domstol svaranden lyder i tvistemål, som angå gäld i allmänhet; dock att *kungörande* af stämning enligt sista stycket af 15 § ej må ske senare än å sextionde dagen före inställelsedagen.

29 §.

Stämning å menighet, som i 16 eller 17 § sägs, varde *kungjord* sist å sextionde dagen före inställelsedagen.

30 §.

Landsting vare ej pliktigt att ingå i svaromål förr än å trettionde dagen från den, då landstinget näst efter stämningens *kungörande* till lagtima möte sammanträder.

Stämning å kronan skall *kungöras* sist å trettionde dagen före inställelsedagen.

26 §.

För svarande, som i 14 eller 15 § afses, gälle den i 21 § stadgade stämningstid, räknad efter den ort, under hvars domstol svaranden lyder i tvistemål, som angå gäld i allmänhet; dock att *delgifning* af stämning enligt sista stycket af 15 § ej må ske senare än å sextionde dagen före inställelsedagen.

28 §.

Stämning å menighet, som i 16 eller 17 § sägs, varde *delgifven* sist å sextionde dagen före inställelsedagen.

29 §.

Landsting vare ej pliktigt att ingå i svaromål förr än å trettionde dagen från den, då landstinget näst efter stämningens *delgifvas* till lagtima möte sammanträder.

Stämning å kronan skall *delgifvas* sist å trettionde dagen före inställelsedagen.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

31 §.

30 §.

Om stämningstid i vaxelmål är särskildt stadgadt.

32 §.

31 §.

Vill den, som stämd är, låta stämman käranden igen i samma sak eller den, som dermed eger gemenskap, vare för genstämningen hälften så lång tid, som för första stämningen räknas skall efter ty förut är sagdt, der ej den, som genstämmas, eljest är pliktig att inom kortare tid svara.

33 §.

32 §.

Varder ej stämning *kungjord* på sätt i 7 till och med 19 §§ för hvarje fall sägs, vare ogill, der ej den, å hvilken stämning tagits, ändock ingår i svaromål.

Är stämning *kungjord* efter ty nyss är sagdt, men har *kungörandet* icke skett i rätt tid före inställeldagen, varde, der ej svaranden å den dag i svaromål ingår, målet utsatt till annan dag sålunda, att svaranden den honom tillkommande stämningstid tillgodonjuter. Har svaranden ej varit vid rätten tillstädes, åligge käranden att, på sätt och inom tid, som för stämmnings *kungörande* gäller, delgifva svaranden rättens beslut. Försummar käranden det, vare kärömet förfallet.

Varder ej stämning *delgifven* på sätt i 7 till och med 19 §§ för hvarje fall sägs, vare ogill, der ej den, å hvilken stämning tagits, ändock ingår i svaromål.

Är stämning *delgifven* efter ty nyss är sagdt, men har *delgifningen* icke skett i rätt tid före inställeldagen, varde, der ej svaranden å den dag i svaromål ingår, målet utsatt till annan dag sålunda, att svaranden den honom tillkommande stämningstid tillgodonjuter. Har svaranden ej varit vid rätten tillstädes, åligge käranden att, på sätt och inom tid, som för stämmnings *delgifning* gäller, delgifva svaranden rättens beslut. Försummar käranden det, vare kärömet förfallet.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

34 §.

Vill i brottmål någon vid under rätt väcka talan mot den, som *på fri fot är*, låte honom till rätten stämmas; och gälle dervid hvad angående stämning i tvistemål är i 2 till och med 8 §§ samt i 20 och 21 §§ stadgadt, dock att allmän åklagare är utan särskildt förordnande berättigad att utfärda stämning å den han tilltala vill.

Stämning i brottmål varde svarenden *kungjord* så tidigt, att han å förelagd dag kan för rätten sig inställa.

Ej vare i brottmål stämning nödig, der man vill vid rätten väcka talan mot någon, som sjelf är der tillstädes. Menar någon, som tilltalad blifvit, att åtalet är utan skäl anstaldt, och vill han förty i målet yrka ansvar eller skadestånd, må det ske utan stämning, jemväl då vederparten är genom ombud tillstädes.

35 §.

Skall någon till hofrätt stämmas, gifve karenden till hofrätten in skriftlig ansökning om stämning *med uppgift om sitt påstående samt grunden dertför*; och varde stämningen å den ansökning *teknad*. Om *kungörande af stämning, som hofrätt utfärdet, vare lag som i fråga om kungörande af stämning till underrätt*.

33 §.

Vill i brottmål någon vid under rätt väcka talan mot den, som *för det brott ej är häktad*, låte honom till rätten stämmas; och gälle dervid hvad angående stämning i tvistemål är i 2 till och med 8 §§ samt i 20 § stadgadt, dock att allmän åklagare är utan särskildt förordnande berättigad att utfärda stämning å den han tilltala vill.

Stämning i brottmål varde svarenden *delgifven* så tidigt, att han å förelagd dag kan för rätten sig inställa.

Ej vare i brottmål stämning nödig, der man vill vid rätten väcka talan mot någon, som sjelf är der tillstädes. Menar någon, som tilltalad blifvit, att åtalet är utan skäl anstaldt, och vill han förty i målet yrka ansvar eller skadestånd, må det ske utan stämning, jemväl då vederparten är genom ombud tillstädes.

34 §.

Skall någon till hofrätt stämmas, gifve karenden till hofrätten in skriftlig ansökning om stämning. *I öfrigt vare om stämning, som hofrätt gifver, lag som i fråga om stämning till underrätt*.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

36 §.

Hvad i 8 § samt i 11 till och med 21 §§ är stadgadt i fråga om stämningens kungörande skall ega motsvarande tillämpning i afseende å delgifning af domstols beslut.

37 §.

Underrätt förordne vissa män, å landet minst en i hvarje socken, att, då de derom anlitas, delgifva stämningar och domstolars beslut, så ock eljest verkställa delgifning af handlingar. Dessa stämningsmän gånge inför rätten ed, att de redligen och utan försumlighet skola uträtta de delgifningsärenden, som åt dem uppdragas. Nämndeman vare ock stämningssman utan särskildt förordnande, om han det sig åtager.

Förteckning å dem, som äro till stämningsmän förordnade, skall finnas anslagen å rättens dörr samt å landet hållas tillgänglig hos härads-höfdingen.

38 §.

Intyg af två stämningsmän, emot hvilka ej förekommer jäf, som om vittnen är stadgadt, gälle såsom fullt bevis att delgifning blifvit så verkstald, som intyget innehåller. Ena-

35 §.

Underrätt förordne vissa män att, då de derom anlitas, delgifva stämningar och domstolars beslut, så ock eljest verkställa delgifning af handlingar. Dessa stämningsmän gånge inför rätten ed, att de redligen och utan försumlighet skola uträtta de delgifningsärenden, som åt dem uppdragas. Fjerdingsman vare ock stämningssman utan särskildt uppdrag, så ock nämndeman och förutvarande nämndeman, om han det sig åtager.

Förteckning å dem, som äro till stämningsmän förordnade, skall finnas anslagen å rättens dörr samt å landet hållas tillgänglig hos härads-höfdingen.

36 §.

Intyg af två stämningsmän, emot hvilka ej förekommer jäf, som om vittnen är stadgadt, gälle såsom fullt bevis att delgifning blifvit så verkstald, som intyget innehåller. Ena-

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

handa vitsord tillkomme intyg, som meddelats af kronofogde, stadsfogde eller länsman eller af svensk konsul eller vid svenskt konsulat anställd tjänsteman. Skriftligt erkännande om delgifning vare ock, der det är genom intyg af en ojäfvig stämningssman bestyrkt, ansedt såsom fullt bevis om delgifningen.

handa vitsord tillkomme intyg, som meddelats af kronofogde, stadsfogde, länsman eller *notarius publicus* eller af svensk konsul eller vid svenskt konsulat anställd tjänsteman. Skriftligt erkännande om delgifning vare ock, der det är genom intyg af en ojäfvig stämningssman bestyrkt, ansedt såsom fullt bevis om delgifningen.

Genom denna lag upphävas:

hvad 82 § i resolutionen och förklaringen öfver allmogens allmänna besvär den 17 september 1723 innehåller derom, att stämningar skola ställas på första dagen af ting;

68 § i resolutionen och förklaringen på allmogens allmänna besvär den 16 mars 1739;

hvad förordningen angående rättegångskostnad för landsfiskalerna uti de dem anbefalda embetsmål, så ock den rekonvention vederbörande må hafva, när fiskalerna missbruka sitt embete och rättegången, den 12 oktober 1739 innehåller rörande stämning i rekonventionsmål;

hvad resolutionen den 29 maj 1752 innehåller angående stämning å menighet;

37 § i resolutionen och förklaringen på allmogens allmänna besvär och ansökningar den 29 november 1756;

förordningen angående förändradt stämningssätt i vissa fall den 5 april 1871;

förordningen angående stämningssmän den 10 augusti 1877;

så ock hvad lag eller särskild författning i öfrigt innehåller mot denna lag stridande; dock att ändring ej sker i 10 § af förordningen angående sättet, huru förfaras skall med sådana personers anhållande och tilltalande, hvilka begå förbrytelser i ett af de förenade rikena Sverige och Norge samt derefter afvika till det andra, den 1 juni 1819, ej heller i 18 § af förordningen rörande de lappar, som med renar flytta emellan de förenade konungarikena Sverige och Norge, den 6 juni 1883.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Hvad förklaringen af allmänna lagens stadganden om stämning den 14 oktober 1892 innehåller derom, att den, som begär stämning å motpart och vittne i samma sak, är berättigad att få dem genom en stämning inkallade, skall fortfarande gälla.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1900; dock att nu gällande föreskrifter om stämningstid skola lända till efterrättelse i mål, deri stämning före nämnda dag delgifvits.

2:o) L A G

angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål.

Med upphäfvande af lagen angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt i vissa brottmål den 8 november 1889 förordnas som följer:

Är i brottmål, som blifvit till underrätt instämndt, åklagare eller enskild käreande ej å den i stämningen utsatta dag tillstädes, och varder ej laga förfall visadt, vare käromålet förfallet. Kommer å den dag åklagare eller enskild käreande tillstädes och visar, att svaranden blifvit lagligen stämnd, men är svaranden borta utan att laga förfall framtes, ege rätten förordna om hans hemtande eller lägga honom vite före. Varder han ej samma dag efter hemtning för rätten instäld, dömes för uteblifvande att böta fem kronor eller mera, högst etthundra kronor.

Uteblifver i brottmål svarande utan laga förfall å dag, till hvilken målet uppskjutits; varder han ej å den dag efter hemtning instäld och vållas af hans uteblifvande ytterligare uppskof, varde fäld till vite, der sådant är honom förelagdt, eller böte som nyss är sagdt.

*Kongl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

Hvad i förordningen angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt den 6 oktober 1882 finnes stadgadt om uttagande och om återgång i visst fall af böter, hvartill någon enligt samma förordning blifvit fäld, skall jemväl ega tillämpning å böter, som enligt denna lag ådömas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1900.

3:o) LAG

om ändrad lydelse af 5 och 6 §§ i förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 maj 1872.

Häri genom förordnas, att 5 och 6 §§ i förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 maj 1872 skola erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Tarvas vid allmänt sammanträde mera än en rättegångsdag, skall sammanträdet fortsättas nästföljande helgfria dagar till dess alla målen förevarit, hvarefter sammanträdet förklaras afslutadt.

6 §.

I tingslag, hvarom ofvan sägs, skall, der enligt 12 kap. 1 § rättegångsbalken eller eljest lagligen uppskof i mål bort meddelas till nästa ting, uppskofvet ske till nästa allmänna sammanträde, eller, om längre rådruu erfordras, till annat sammanträde under samma eller följande ting. I dessa tingslag skall jemväl i fall, som afses i 12 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken, å part, hvilken icke inställer sig å allmänt sammanträde,

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

innan detta afslutadt är, tillämpas hvad i nämnda §§ stadgas om påföljd af parts uteblifvande från ting.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1900.

4:o) L A G

angående ändrad lydelse af 17 § i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895.

Härigenom förordnas, att 17 § i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 juni 1895 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Angående bolagsmans befogenhet att för bolaget mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller ega tillämpning jemväl då annat offentlig myndighets bud skall bolaget *kungöras*.

Angående bolagsmans befogenhet att för bolaget mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller ega tillämpning jemväl då annat offentlig myndighets bud skall bolaget *delgifvas*.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1900.

5:o) L A G

angående ändrad lydelse af 41 § i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895.

Härigenom förordnas, att 41 § i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Kongl. Maj:ts förslag.

Angående styrelseledamots befoget att för bolaget mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller ega tillämpning jemväl då annat offentlig myndighets bud skall bolaget *kungöras*.

Vill styrelsen klandra beslut, som å bolagsstämman fattats, eller eljest kára till bolaget, kalle aktieegarne till bolagsstämman för val af ombud att i den tvist föra bolagets talan. Stämning skall anses delgifven, då den blifvit å stämman föredragen; dock vare i fall, som i 39 § afses, styrelsens rätt till talan bevarad, om inom der stadgad tid stämman blifvit utlyst att ofördröjligen hållas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1900.

---

samt 6:o) **LAG**

angående ändrad lydelse af 24 § i lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 juni 1895.

Häri genom förordnas, att 24 § i lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 juni 1895 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Angående styrelseledamots befoget att för föreningen mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller ega tillämpning jemväl då annat offentlig myndighets bud skall föreningen *kungöras*.

Angående styrelseledamots befoget att för föreningen mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller ega tillämpning jemväl då annat offentlig myndighets bud skall föreningen *delgifvas*.

Kongl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Vill styrelsen eller ledamot deraf klandra beslut, som å sammanträde fattats, eller eljest kära till föreningen, delgifve stämningen föreningens revisor eller, der flere revisorer äro utsedde, någon af dem; och åligge det den, som af stämningen erhållit del, att ofördröjligen kalla föreningens medlemmar till sammanträde för val af ombud att i den tvist föra föreningens talan.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1900.

Stockholm den 26 april 1899.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservationer

af herrar *Trygger, G. Andersson* och *Lundström*, hvilka ansett att utskottet bort afstyrka bifall till den kongl. propositionen;

af herr *Hasselrot*, som ansett:

a) att utskottet bort föreslå följande lydelse af 32 § (33 § i Kongl. Maj:ts förslag):

»Varder ej stämning delgifven på sätt och inom tid, förut är sagdt, vare ogill, der ej den, å hvilken stämning tagits, ändock ingår i svaromål eller, i fråga om genstämning, som ej inom stadgad tid delgifvits, rätten pröfvar att båda stämningssmålen ändock skola följas åt.»

b) att utskottet i stället för 33 § (34 § i Kongl. Maj:ts förslag) bort föreslå införande af två särskilda §§, så lydande:

»33 §.

I brottmål, deri talan om ansvar ej föres, gälle angående stämning hvad här ofvan är för tvistemål stadgadt.

34 §.

Vill i brottmål någon vid underrätt väcka talan om ansvar mot den, som för det brott ej är häktad, låte honom till rätten stämmas, och gälle dervid hvad angående stämning i tvistemål är i 2 till och med 8 §§ samt i 20 § stadgadt, dock att allmän åklagare är utan särskildt förordnande berättigad att utfärda stämning å den han tilltala vill.

Stämningen varde svaranden delgifven så tidigt, att han å förelagd dag kan för rätten sig inställa.

Ej vare i mål, som denna § afser, stämning nödig, der man vill vid rätten väcka ansvarstalan mot någon, som sjelf är der tillstädes. Menar någon, som tilltalad blifvit, att åtalet är utan skäl anställt och vill han förty i målet yrka ansvar eller skadestånd, må det ske utan stämning, jemväl då vederparten är genom ombud tillstädes.»

c) att utskottet icke bort tillstyrka uteslutande af 36 § i Kongl. Maj:ts förslag.

d) att i 35 § (37 § i Kongl. Maj:ts förslag) ej bort upptagas, att fjerdingsman utan särskildt uppdrag skall vara stämningsman.

e) att i 36 § (38 § i Kongl. Maj:ts förslag) bort uteslutas bestämmelsen, att skriftligt erkännande om delgifning af stämning, då det är af en ojäfvig stämningsman bestyrkt, skall såsom fullt bevis om delgifningen anses.

f) att utskottet bort tillstyrka följande lydelse af

»L A G

angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål.

Med upphäfvande af lagen angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt i vissa brottmål den 8 november 1889 förordnas som följer:

1 §.

Har i brottmål talan om ansvar blifvit genom stämning vid under rätt väckt, men är ej åklagare eller enskild käreande å den i stämningen utsatta dag tillstädes, och varder ej laga förfall visadt, vare käromålet förfallet. Kommer å den dag åklagare eller enskild käreande tillstädes och visar, att svaranden blifvit lagligen stämd, men är svaranden borta utan att laga förfall framtes, ege rätten förordna om hans hemtande eller lägga honom vite före. Varder han ej samma dag efter hemtning för rätten instäld, dömes för uteblifvande att böta fem kronor eller mera, högst ett-hundra kronor.

Uteblifver i brottmål, der talan om ansvar föres, svaranden utan laga förfall å dag, till hvilken målet uppskjutits; varder han ej å den dag efter hemtning instäld och vållas af hans uteblifvande ytterligare uppskof, varde fäld till vite, der sådant är honom förelagdt, eller böte som nyss är sagdt.

Hvad i förordningen angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt den 6 oktober 1882 finnes stadgadt om uttagande och om återgång i visst fall af böter, hvartill någon enligt samma förordning blifvit fäld, skall jemväl ega tillämpning å böter, som enligt denna lag ådömas.

2 §.

I fråga om brottmål, der talan om ansvar ej föres, skall tillämpas hvad i förordningen angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt den 6 oktober 1882 är för tvistemål stadgadt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1900.

af herr *Sandqvist*, som instämt uti den af herr *Hasselrot* afgifna reservationen beträffande 32 och 36 §§ i utskottets förslag till lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken;

af herr *Leman*, som anført
 då stämning skall utgöra grundvalen för rättegång i tvistemål;
 då det alltså är af synnerlig vikt, att stämningsansökningen affattas med största möjliga redighet och bestämdhet;

å för vinnande af ett dylikt ändamål torde erfordras, bland annat, att, — på sätt i nästan samtliga utländska processlagar*) stadgas samt jemväl föreslagits ej mindre af nya lagberedningen, än afven af Kongl. Maj:t uti den kongl. propositionen angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken, — käranden skall i stämningen uppgifva *hvad han i målet påstår och grunden* derför;

anser jag, att utskottet bort tillstyrka följande lydelse af 5 §:

»Ansökning om stämning skall göras skriftligen, utan så är, att käreande, som är medellös, förklarar sig ej kunna ansökningen uppsätta; i sådant fall må den muntligen göras.

Uti stämningen gifve käranden upp domstolen och svaranden *samt hvad han i saken påstår och grunden derför*; ege ock säga, huru lång tid han för stämningens delgifning tarfvar.»

I 20 och 21 §§ af den kongl. propositionen äro föreslagna de lättnader för den rättssökande allmänheten, att, då stämning skall delgifvas någon, som vistas utom det län, der käranden bor, eller någon, som vistas utrikes, käranden skall ega rätt påkalla biträde, i förra fallet af konungens befallningshafvande och i senare fallet af utrikesdepartementet.

Utskottet, som mot det föreslagna stadgandet i 21 § ej haft något att invända, har deremot hemställt, att 20 § skulle uteslutas.

Enär emellertid ingen är *skyldig* att, för stämmings delgifning med svarande, anlita konungens befallningshafvande, utan förslaget endast innebär en för käranden i många fall ganska förmånlig *rätt* samt enär de skäl, hvilka utskottet anført för uteslutande af 20 §, icke torde befinnas vara af den innebörd och beskaffenhet, att de betinga afvisande af en i den kongl. propositionen *allmänheten* medgifven *rättsförmån*, har jag ansett, det utskottet bort tillstyrka bifall till 20 § i den kongl. propositionen.

af herr *Ohlsson*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till samtliga de i förevarande proposition framlagda lagförslag med allenast

*) Jemför t. ex. den nya tyska civilprocessordningen art. 253, i hvilken stadgas:

»Stämmingsansökningen skall innehålla:

1) — — — — —

2) bestämd uppgift å tvisteföremålet samt *grunden* för det väckta anspråket liksom afven ett bestämdt yrkande.»

här nedan intagna ändringar af §§ 8, 22 och 37 i Kongl. Maj:ts förslag till lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken:

8 §.

Kungörande af stämning må ej ske der gudstjenst pågår eller sammankomst för gemensam andaktsöfning eljest eger rum.

22 §.

Stämning å den, som inom riket vistas, skall kungöras: sist å åttonde dagen före den för målets handläggning utsatta dag om svaranden har sitt hemvist i stad, der rätten sammanträder, sist å fjortonde dagen förut om svaranden eljest har sitt hemvist i det län, der domstolen är, och sist å trettionde dagen förut om svaranden har sitt hemvist i annat län inom riket; dock att, der någon, som har sitt hemvist inom Vesterbottens eller Norrbottens läns lappmark, skall stämmas till annan domstol än den, inom hvars område han har sitt hemvist, stämningen ej i något fall må kungöras senare än å trettionde dagen före inställelsedagen.

Stockholms stad och Stockholms län skola vid beräkning af stämningstid anses såsom ett län.

Såsom hemvist vare vid beräkning af stämningstid mantalsskrifningsorten ansedd. För den, som ingenstädes är mantalsskrifven, skall stämningstid räknas så, som om han hade sitt hemvist å den ort inom riket, der han med stämningen anträffas.

§ 37.

Underrätt förordne vissa män att, då de derom anlitas, delgifva stämningar och domstolars beslut, så ock eljest verkställa delgifning af handlingar. Dessa stämningsmän gånge inför rätten ed, att de redligen och utan försumlighet skola uträtta de delgifningsärenden, som åt dem uppdragas. Fjerdingsman vare utan särskildt förordnande stämningsman; så ock nämndeman, der denne åtager sig delgifningsuppdraget.

Förteckning å dem, som äro till stämningsmän förordnade, skall finnas anslagen å rättens dörr samt å landet hållas tillgänglig hos häradshöfdingen.

samt af herr *Jönsson*, som instämt i den af herr *Ohlsson* afgifna reservationen.

Herrar *Husberg*, *Fröberg*, *C. F. Pettersson*, *Almgren* och *Redelius* hafva begärt få här antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
